

вводу документа, так і за командою користувача перед побудовою відповідних рахунків.

Висновки. Таким чином дана система є повнофункціональним програмним продуктом. Завдяки своїй модульній архітектурі, вона є основою для побудови інформаційних систем та створенню спеціалізованих галузевих рішень. Ця система має низку ключових переваг, які виділяють її з різноманітної кількості програм-конкурентів.

Список літератури

1. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки [Текст] : закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-1>>.

2. Де Роза, К. Планирование ресурсов, синхронизированное с покупателем (CSRP) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<http://www.citforum.ru>>.

3. О'Лири, Д. ERP-системы. Современное планирование и управление ресурсами предприятия. Выбор, внедрение, эксплуатация [Текст] / Дэниел О'Лири. – М., 2004. – 272 с.

4. Івахненко, С. В. Упровадження програмного забезпечення обліку і контролю: потенційні переваги і реальні проблеми [Текст] / С. В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. 2007. – № 2. – С. 56 – 62.

5. Комп'ютерні програми: податковий та бухгалтерський облік. Ч.1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.oblik.in.ua/publ/1-1-0-6>>.

Отримано 31.03.2010. ХДУХТ, Харків.

© А.П. Грінько, О.О. Кваша, 2010.

УДК 336.722.8

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф.

П.Л. Грінько, асп.

ПОТОКОВИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ФІНАНСОВИХ ТА ГРОШОВИХ РЕСУРСІВ

Розглянуто питання управління грошовими потоками підприємства з метою ефективного використання ресурсів та підвищення результатів фінансово-господарської діяльності.

Рассмотрен вопрос управления денежными потоками предприятия с целью эффективного использования ресурсов и повышения результатов финансово-хозяйственной деятельности.

The question of management by the monies streams of enterprise is considered with the purpose of the effective use of resources and increase of results of financially-economic activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Управління фінансовими ресурсами будь-якого суб'єкта господарювання (підприємства у широкому розумінні цього слова) являє собою дуже складну, багаторівневу систему, яка взаємодіє з іншими підсистемами та відчуває низку зовнішніх впливів, серед яких доцільно окремо виділити регулюючі впливи держави та впливи, що формуються в разі діяльності інших економічних агентів. Для обґрунтування і вибору того чи іншого підходу щодо управління фінансовими ресурсами необхідно виходити з аналізу різних підходів можливості й доцільності їхнього застосування в той чи інший період економічного розвитку, для чого виділяється рівень стратегічного, тактичного та оперативного управління фінансовими ресурсами. Проте варто зазначити, що досить важко створити ефективну систему управління на базі лише одного з концептуальних підходів. Тому, обґрунтування та застосування того або іншого підходу для управління не лише фінансовими ресурсами, а й окремого суб'єкта господарювання загалом залежить від багатьох завдань, які постають в процесі його функціонування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Одним із напрямів досліджень як у теоретичному, так і прикладному аспектах, що визначає ефективність діяльності суб'єкта господарювання в цілому, є пошук і реалізація на практиці найбільш ефективних рішень з формування, розподілу і використання фінансових ресурсів. Ці питання розглядаються багатьма економістами: О.В. Дзюбалоюком, В.В. Корнеєвим, О.І. Семененко, В.І. Сергєєвим, А.В. Тумановою, В.Р. Шевчуком та ін. Проте питання про склад функцій, що становлять будь-яку систему управління, в тому числі й управління фінансовими ресурсами, не має однозначного рішення і є предметом наукових дискусій.

Метою та завданням статті є визначення складу функцій управління фінансовими ресурсами, що обумовлено множинністю суб'єктів господарювання, специфікою їх функціонування та взаємодією із зовнішнім середовищем, іншими суб'єктами господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління фінансовими потоками, необхідними для забезпечення руху матеріальних ресурсів, більш ефективне, якщо процес здійснюється безупинно, що підтверджується доцільністю першочергового застосування потокового підходу у фінансовій сфері як такого, який відображає собою безперервність в управлінні.

З приводу ґрунтовності застосування потокового підходу щодо управління фінансовими ресурсами в якості базового слід навести міркування Туманової А.В., яка, наприклад, зазначає, що «вітчизняні аналітики почали широко оперувати терміном «грошовий потік» лише з початком ринкового реформування української економіки. За ринкових умов поява терміна «грошовий потік» поряд з існуванням категорії коштів є цілком оправданою. Адже термін «грошовий потік» розкриває динамізм підприємницької діяльності, де грошові надходження і вибуття мають постійний характер, йдуть безперервними потоками [2]. Ці зауваження цілком можна віднести й до потокового підходу в економіці взагалі. Тобто слід визнати, що необхідність потокового підходу обумовлена, перш за все, безперервністю економічних процесів. І лише баланси суб'єктів господарювання віддзеркалюють статичні характеристики поточкових процесів на певну дату.

Одночасно слід підкреслити, що рішення багатьох питань щодо управління потоком фінансових ресурсів пов'язано, насамперед, і з тим, що рух вторинних, третинних та інших ресурсів і запасів у системі державного регулювання економічних і соціальних процесів являють собою, передусім, перерозподільні процеси фінансових ресурсів, які, до речі, багато в чому залежать від:

- системи оподаткування;
- макроекономічної політики вибору пріоритетів у напрямках використання фінансових ресурсів;
- структури фінансової системи;
- макроекономічних чинників;
- стабільності курсу грошової одиниці;
- характеру, цілей і змісту фінансової, монетарної, економічної та соціальної політики, що також підкреслює динамізм розвитку економічних явищ, подій, безперервність відповідних процесів.

Тому, при розгляді взаємного впливу різних потоків у процесі управління рухом грошових коштів доцільно застосувати й різні підходи з теорії менеджменту, а саме ресурсний, який враховує наявність матеріальних потоків та необхідність узгодження різних потоків із сталістю грошового потоку, системний, який відображає складність управління між різними потоками з погляду єдиної системи функціонування у межах деякого суб'єкта господарювання. Водночас слід підкреслити, що й жодний суб'єкт господарювання як система не може функціонувати ізольовано без потоків обміну. Так, потік може розглядатися як інструмент опису та управління деякою системою. Реалізація ж визначених цілей деякого суб'єкта господарювання досягається без-

лічню операцій з комплексного управління потоком окремих ресурсів, що у загальному має наступні властивості:

- всі операції реалізуються з урахуванням внутрішніх та зовнішніх чинників (обмежень);

- для реалізації будь-якої операції потрібен ресурс. При цьому ресурс може використовуватися одночасно декількома операціями;

- реалізація операції – це перетворення одних видів ресурсів у інші. Таке перетворення завжди пов'язане з частковою або повною витратою деякого ресурсу;

- результатом операції є ресурс, що утвориться під час виконання операції як результат перетворення ресурсів.

Сполученням ще різних підходів з управління окремим рухом коштів, фінансових ресурсів, продуктів праці між собою є впровадження комплексного підходу, який, насамперед, покликаний врахувати всі можливі прояви та наслідки взаємодії означених потоків у процесі їх існування, а не лише визначення зв'язку між різними потоками відповідно до інтегрального підходу. Тобто у даному випадку роль та значення інтегрального підходу, на думку автора, виявляються друго-рядними по відношенню до комплексного управління у фінансовій сфері. Підґрунтям таких зауважень слід вважати більшу значущість можливих наслідків взаємодії різних потоків щодо розвитку фінансової сфери, аніж просте визначення можливих зв'язків.

Поряд із цим необхідно зауважити на тому, що гроші не можуть рухати продукт праці, вони лише визначають спрямованість цього руху. Фінансовий потік можна розглядати і як напрям руху фінансових ресурсів, а в окремих випадках і як рух саме цих ресурсів. Інакше кажучи фінансовий потік так або інакше все ж таки взаємопов'язаний з грошовим потоком [1] (хоча можна зауважити що розрив між цими потоками у часі може бути досить значним). Прикладом є діяльність фондових бірж, де грошові потоки у виразі вартості цінних паперів опосередковуються з рухом відповідних фінансових засобів. Проте хоча грошовий потік і відображає та характеризує різні джерела формування фінансових ресурсів, але процес руху грошових коштів може й не супроводжуватися рухом фінансових ресурсів. Утім, на думку автора, рух таких складових як продукти праці, грошові кошти та фінансові ресурси утворює взаємозалежне коло, яке необхідно враховувати під час прийняття відповідних управлінських рішень (рисунок).

Також варто підкреслити, що при нечіткості, недостатній регламентації як грошових, товарних, так і фінансових потоків, слабкій фінансовій дисципліні, неврахуванню певних особливостей їх існування виявляються численні негативні фінансові диспропорції у формі за-

тримки платежів, прострочення виплат заробітної платні, зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей і таке ін. Це також зумовлює застосування саме комплексного підходу щодо визначення процесів взаємодії різних потоків.

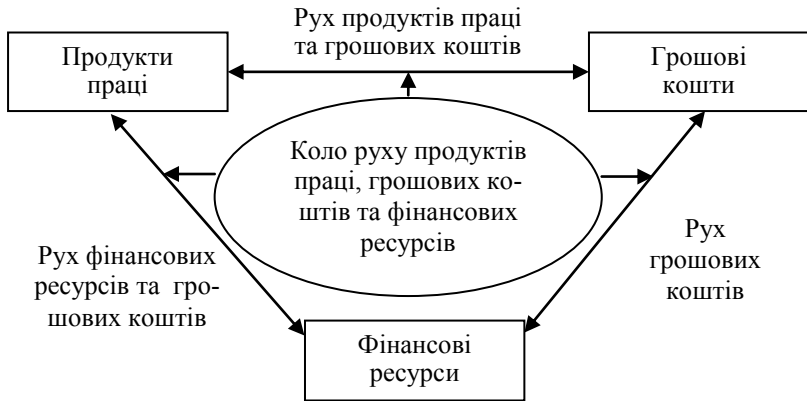

Рисунок – Рух продуктів праці, грошових коштів та фінансових ресурсів

При цьому слід враховувати, що саме розрив у взаємозалежному русі грошових, товарних та фінансових потоків є одним із чинників нестабільності економіки.

Втім, на думку автора, взаємопов'язане подання руху продуктів праці, грошових коштів та фінансових ресурсів (рисунок) також найбільш повно відбиває ключові принципи управління, які слід враховувати при вирішенні проблем з урегулювання фінансових потоків.

Серед цих принципів, на нашу думку, варто вказати на такі, а саме:

- комплексність та групування – тобто розгляд окремих питань управління фінансовими потоками повинен враховувати й питання управління грошовими та товарними потоками;
- адитивність – можливість уявлення загальної функції управління фінансовими потоками у вигляді окремих управляючих впливів, залежно від сфери функціонування окремих фінансових потоків;
- варіативність – стійкість загальної функції управління фінансовими потоками щодо можливих змін у функціонуванні відповідних потоків;

- інтегрованість – врахування низки чинників щодо впровадження відповідного управління рухом фінансових ресурсів;
- динамізм – змінність відповідного управління протягом часу з урахуванням потреб економічного розвитку;
- своєчасність та адаптивність – полягає в оперативному реагуванні загальної системи управління фінансами на зміни інформації про стан руху фінансових ресурсів протягом деякого часу та можливості застосовувати стандартні дії при вирішенні типових проблем з управління фінансовими ресурсами у різних галузях економіки.

Крім того, слід зазначити, що ефективність управління рухом фінансових ресурсів у значній мірі залежить від ступеня взаємозалежного взаємоузгодження кола управління потоків грошових коштів, продуктів праці та фінансових ресурсів, які у загальному повинні відповідати визначеному рівню впровадження відповідної грошово-кредитної політики, грошово-товарним, грошово-фінансовим, грошово-кредитним або товарно-кредитним відносинам.

Висновки. Однією з найважливіших завдань є ієрархічний синтез формалізованих моделей з управління рухом фінансових ресурсів, які відображають стан розвитку фінансових відносин у різних сферах економіки та враховують дію різних впливів та можливу множину їх наслідків. Ці моделі також повинні базуватися на дослідженні зміни макро- та мікросередовища, враховувати вплив грошових потоків, які відіграють значну роль у формуванні руху фінансових ресурсів. Інакше кажучи, доцільним є узагальнений розгляд руху грошових коштів та фінансових ресурсів для різних сфер економічної діяльності, оцінки взаємозалежного впливу таких рухів.

Список літератури

1. Звіт про рух грошових коштів [Текст] : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 4 : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.89 р. №291 (зі змінами та доповненнями станом на 13.02.03р.)] // Курсом реформ-облік : навч.-практ. посібник. – Дніпропетровськ : Баланс – Клуб, 2003. – 167 с.
2. Туманова, А. В. Модель финансовых потоков [Текст] / А. В. Туманова // Радиоэлектроника и информатика. – 2002. – №2. – С. 116–119.

Отримано 31.03.2010. ХДУХТ, Харків.
© Т.В. Андросова, П.Л. Гринько, 2010.